

14.04.2025

5-А-Б кл.

Історія

вч. Рзаєва Н.О.

Тема: Конституція – основний закон держави.

Мета уроку: аргументувати потребу спільних правил і законів, а також необхідність їх дотримуватися; переконувати інших у перевагах поведінки, заснованої на повазі до прав і гідності людини; визначати способи власної співучасті в житті класу / закладу освіти / родини / місцевої спільноти; пояснювати вплив вчинків окремої людини на її найближче оточення, місцеву громаду, Україну та світ; аналізувати правила та процедури закладу освіти з погляду дотримання прав людини (зокрема недискримінації) та поваги до гідності людини.

Актуалізація опорних знань

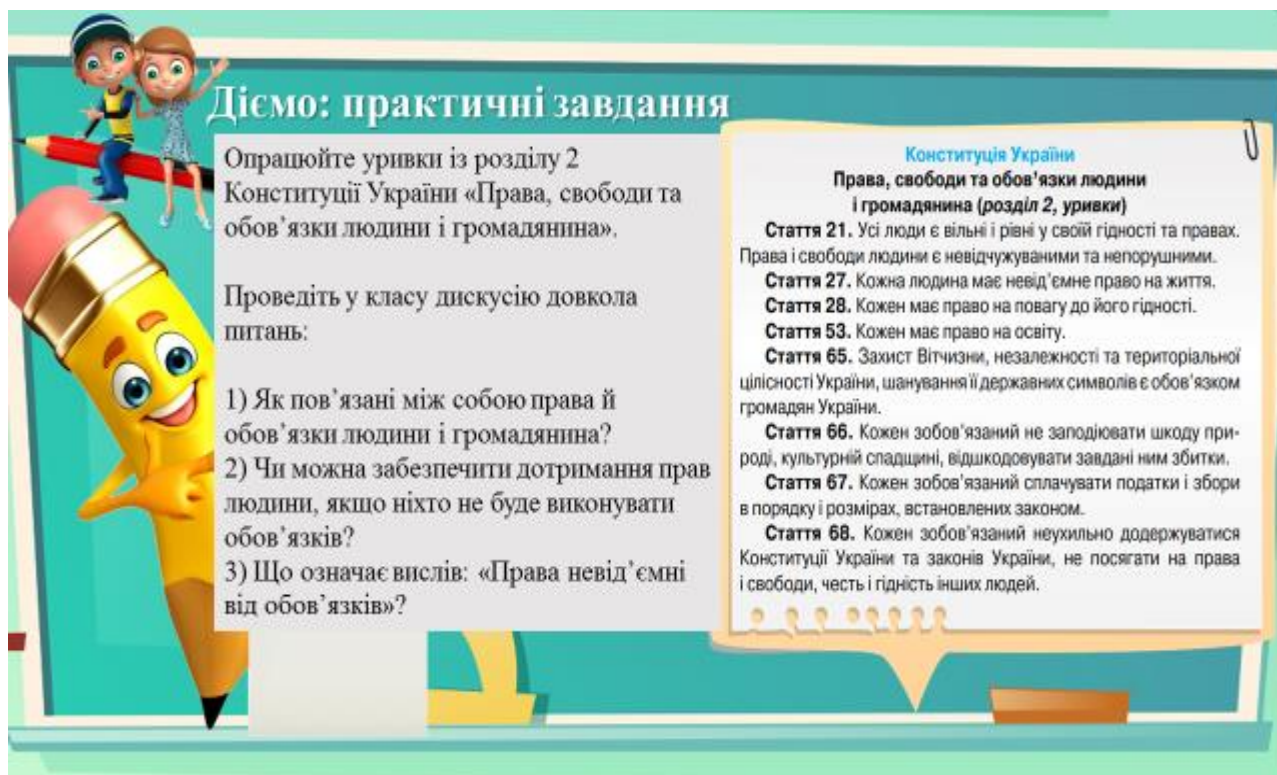
Синтез думок

Вивчення нового матеріалу

Слово «**конституція**» походить із латини і буквально означає «устрій, організація чого-небудь». У Давньому Римі «конституціями» називалися особливо важливі закони, що, як правило, видавалися імператором. Пізніше, зі створенням Римської католицької церкви, конституції почали видавати папи римські. Нині під конституцією розуміють Основний закон держави, який містить загальні положення про її державний устрій та форму правління. Для сучасних конституцій обов'язковим є закріплення в них прав і свобод людини й громадянина та гарантій їх дотримання.

Конституція посідає важливе місце серед інших законів держави. Саме вона є фундаментом для всіх законів у державі. Конституція має найвищу юридичну силу. Вона є юридичним вираженням суверенної волі українського народу, який є єдиним джерелом влади в державі. Закони та інші нормативно-правові акти, що приймаються у державі, не можуть суперечити Конституції, тому повинні відповідати їй.

Конституція України, прийнята **28 червня 1996 р.**, складалася зі 161 статті, містила преамбулу, 15 розділів, із яких розділ XV містив перехідні положення. Із внесенням 6 червня 2016 р. змін до Основного закону загальна кількість розділів скоротилася до 14, а кількість статей збільшилася до 166.

Дісмо: практичні завдання

Опрацюйте уривки із розділу 2 Конституції України «Права, свободи та обов'язки людини і громадянина».

Проведіть у класу дискусію довкола питань:

- 1) Як пов'язані між собою права й обов'язки людини і громадянина?
- 2) Чи можна забезпечити дотримання прав людини, якщо ніхто не буде виконувати обов'язків?
- 3) Що означає вислів: «Права невід'ємні від обов'язків»?

Конституція України

Права, свободи та обов'язки людини і громадянина (розділ 2, уривки)

- Стаття 21.** Усі люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах. Права і свободи людини є невідчужуваними та непорушними.
- Стаття 27.** Кожна людина має невід'ємне право на життя.
- Стаття 28.** Кожен має право на повагу до його гідності.
- Стаття 53.** Кожен має право на освіту.
- Стаття 65.** Захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України, шанування її державних символів є обов'язком громадян України.
- Стаття 66.** Кожен зобов'язаний не заподіювати шкоду природі, культурній спадщині, відшкодовувати завдані ним збитки.
- Стаття 67.** Кожен зобов'язаний сплачувати податки і збори в порядку і розмірах, встановлених законом.
- Стаття 68.** Кожен зобов'язаний неухильно дотримуватися Конституції України та законів України, не посягати на права і свободи, честь і гідність інших людей.

Запишіть у зошит:

Наші права

- * На життя та його захист.
- * На повагу та гідності.
- * На працюю.
- * На житло.
- * На охорону здоров'я.
- * На освіту.
- * На свободу творчості.

Наші обов'язки

Не посягати на права та свободи, честь і гідність інших людей.

Захищати свою батьківщину.

Шанувати державні символи.

Не завдавати шкоди природі та культурній спадщині країни.

Дотримуватися Конституції України.

Пізнавально й цікаво

З 2011 р. права людини мають свій символ/логотип — поєднання руки і голуба. Руйнуючи мовні кордони, цей логотип нагадує людям про їхні права і привертає увагу до порушень прав людини.

На вашу думку, що хотів сказати автор символу своїм творінням?

Поміркуймо!

Чи відомі вам випадки порушення прав людини/дитини? Які дії, на вашу думку, можна назвати порушенням прав людини/дитини?

Усі люди повинні знати і вміти захищати свої права. Розуміти, куди і до кого необхідно звернутися в разі їх порушення. Вміти спілкуватися з представниками правоохоронних органів. Життєві ситуації часом потребують знання певних законів. У такому разі необхідно звертатися до юристів, адвокатів. Вони є знавцями законів і допоможуть прийняти правильне рішення щодо захисту ваших прав.

До органів державної влади, місцевого самоврядування, посадових і службових осіб

До судів України, Європейського суду з прав людини

До Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (омбудсмена)

До правозахисних організацій, засобів масової інформації

Учасники освітнього процесу можуть звертатися до освітнього омбудсмена

Куди можна звертатися за захистом прав в Україні

Перевірте, як ви засвоїли матеріал уроку. Виконайте онлайн-вправу:

<https://cutt.ly/gPtULqX>

Запитання і завдання

1. Чи погоджуєтесь ви з думкою, що наші права закінчуються там, де починаються права іншої людини?
2. Чи обмежують конституційні обов'язки наші права?
3. Чому важливо знати свої права?
4. До чого може призвести нехтування конституційними обов'язками?
5. Як захистити свої права?

Узагальнення. Систематизація. Рефлексія.

Самооцінювання

Оцініть свої успіхи в опануванні теми «Які правила взаємодії існують у суспільстві» — уявно поєднайте кожне із запитань для самоконтролю з відповідним смайликом успіху. Усно дайте відповіді на поставлені запитання.

Що таке табу, мораль, цінності, закон?

Які етапи розвитку правил суспільства виділяють?

Якими правилами ви найчастіше послуговуєтесь в житті?

Чи можна домогтися виконання правил всіма членами суспільства?

 Прекрасно

 Добре

 Треба попрацювати

 Нічого не зрозуміло

Домашнє завдання:

- Прочитати §30.
- Переглянути відео: <https://youtu.be/SJh4Va9WsKQ>
- Повторити тему Становлення незалежності України.

Завдання надсилайте на освітню платформу Human або на ел. адресу nataliarzaeva5@gmail.com

Бажаю успіхів у навчанні!

